

Vaalit ovat jukolaisille kevään parasta aikaa

Tuleva kevät 2019 on yliopistosektorin korkeakoulutettujen kannalta monella tavalla merkityksellinen. Maakuntauudistuksen kariutumisen johti myös maan istuvan hallituksen haaksirikkoon perjantaina 8.3. Nykyinen hallitus jatkaa toimitusministeriönä siihen saakka, kunnes uusi poliittisesti vastuunalainen ministeristö on muodostettu. Eduskuntavaaleissa 14.4. panokset ovatkin siten sekä koko maan että myös yliopistosektorin näkökulmasta erittäin suuret.

Useiden laihojen vuosien jälkeen on viime aikoina saatu rohkaisevia tietoja maan yleisestä talous- ja työllisyyskehityksestä. Epävarmuustekijät ovat kuitenkin tältä osin lisääntymään päin. Ministeriöiden kansliapäälliköiden tammikuun lopussa laatiman raportin mukaan seuraavan hallituksen pitäisi tavoitella ennen kaikkea kolmea suurta päämäärää: yhdenvertaisuutta pitää edistää, yhteiskunta täytyy pitää turvallisena ja vakaana ja kasvun on oltava kestävä. Mielestäni yliopistosektorilla ja sen työntekijöillä on aivan keskeinen rooli näiden tavoitteiden saavuttamisessa.

Myös toukokuulle 2019 on tiedossa vaaleissa vaikuttamista. Europarlamenttivaaleissa 26.5. valitaan Suomen edustajat Europarlamenttiin uudelle toimikaudelle. Iso-Britannian mahdollisen EU-eron seurauksena Suomen paikkamäärä näyttäisi olevan jatkossa 14. On selvää, että esimerkiksi ilmastonmuutoksen torjunnassa EU-tason yhteistyö on ensiarvoisen tärkeää.

Vuoden 2019 ensimmäinen Yliote tarjoaa jälleen kerran useampia erilaisia näkökulmia yliopistoilla tehtävään edunvalvontatyöhön. Tulevia vaaleja analysoidaan Mika Parkkarin artikkelissa yliopistosektorin näkökulmasta. Markku Kojo kertoo puolestaan neuvottelujärjestö JUKOn puitteissa tehtävästä työstä muun muassa määräaikaisten palvelussuhteiden käytön hillitsemiseksi. Minna Nieminen analysoi yliopistojen

Sisältö

- 1 Vaalit ovat jukolaisille kevään parasta aikaa
- 2 Ajankohtaista JUKOn toimistosta
- 3 Yliopistojen rahoitusmalli uudistuu vuoden 2021 alussa
- 4 Äänioikeuden käyttö luovallista, jopa suotavaa
- 5 Työttömyysturvaan useita muutoksia vuodenvaihteessa ja alkuvuodesta 2019
- 5 Parannuksia vanhempainpäivärahoihin
- 6 Pääluottamusmies Antero Puhakka
- 7 Liittojen yliopistosektorin asiamiehet

uuden vuonna 2021 voimaan tulevan rahoitusmallin käytännön vaikutuksia. Lisäksi asiaa ajankohtaisista lainsäädäntömuutoksista sekä sokerina pohjalla kokeneen JUKO-pääluottamusmiehen Antero Puhakan haastattelu.

Valoisaa kevään odotusta ja muistakaa äänestää kaikissa mahdollisissa vaaleissa!

■ Petri Toiviainen

neuvottelupäällikkö

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

Ajankohtaista JUKOn toimistosta

JUKOn tunnettuuden parantaminen on keskeistä vahvistetun strategian toteuttamisessa. Moni tuntee jäsenyytensä kautta liittonsa toimintaa, Akavakin on vakiintunut brändi, mutta JUKO neuvottelujärjestönä on jäänyt vähemmälle huomiolle. Se on ymmärrettävää, kun kysymyksessä ovat tavalliset jäsenet, jotka eivät toimi erityisen aktiivisesti palkansaajajärjestöissä. Huolestuttavampi asia on, jos JUKOn luottamusmiestehtävissä toimivat identifioituvat ensisijaisesti oman jäsenliittonsa edustajaksi JUKOn sijaan.

JUKOlla on rajattu toiminta-alue. Jäsenliitot ovat päättäneet, että kollektiivisopimuksiin kohdistuva neuvottelutoiminta ja sopimusten tekeminen on tarkoituksenmukaista järjestää yhteisen organisaation kautta. Moni yksittäinen liitto on siihen resurssiltaan liian pieni, mutta myös suuremmat liitot hyötyvät asioiden hoitamisesta kootusti. Työ- ja virkaehtosopimusten osapuolena JUKOn hoidettavana on myös luottamusmiesjärjestelmä. Näiden sopimusten valvonta, erimielisyysneuvottelujen käyminen ja työrauhan ylläpitäminen ovat JUKOn organisaation hoidossa. Työrauhan ylläpitäminen ei ole meillä ongelma, olemme voimakkaasti sitoutuneet lainmukaisiin menettelytapoihin. Erimielisyysprosesseja sen sijaan on varsin paljon ja joskus tuntuu, että työnantajat käyttävät tulkintaetuoikeuttaan väärin, mikä pakottaa viemään suhteellisen selkeitä tulkinta-asioita valtakunnallisten liittojen väliseen selvittelyyn ja työtuomioistuimeen saakka ennen kuin asioista sovitaan.

Tunnettuuden lisääminen edellyttää asioiden tuomista julkisuuteen entistä enemmän. Työmarkkinaneuvotteluilta on riisuttava siihen helposti liitettävää vanhanaikaisuuden

leimaa. On myös tärkeä osoittaa, että neuvottelutoiminta on jatkuvaa toimintaa myös työehtosopimuskausien sisällä. Yliopistojen yleisen työehtosopimuksen allekirjoituspöytäkirjassa on sovittu seitsemästä työryhmästä, jotka toimivat sopimuskauden aikana. Yksi näistä on tehnyt työnsä loppuun, muutama on aloittanut ja viimeisiä käynnistellään vielä. Palkkausjärjestelmätyöryhmä sai työnsä ratkaisuun viime syyskuussa ja sen sopimat muutokset tulivat voimaan vuoden alussa. Dramaattisemmin muutos näkyy kuitenkin kesäkuun 2019 henkilökohtaisten palkanosien korotuksissa ja niissä menettelytavoissa, joita yliopistot omaksuvat tämän kevään aikana.

Yliopistojen henkilöstöstä työskentelee määräaikaisissa työsuhteissa suhteellisesti enemmän kuin millään muulla toimialalla. Opetus ja tutkimushenkilökunnasta enemmän kuin kaksi kolmesta on määräaikaisessa työsuhteessa. Tämä on JUKOn ongelma. Tämä on myös eräiden jäsenliittojen kannalta erittäin suuri ongelma. Syksyn 2018 alustavien tilastotietojen perusteella ongelma ei ole poistumassa, vaan laajentumassa myös muun kuin opetus- ja tutkimushenkilökunnan piiriin.

Vaikka totuus saattaa tehdä kipeää, aion pitää meille tärkeitä asioita julkisuudessa myös jatkossa.

■ Markku Kojo

neuvottelupäällikkö

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO

Yliopistojen rahoitusmalli uudistuu vuoden 2021 alussa

Valtioneuvosto hyväksyi 17.1.2019 yliopistojen uuden rahoitusmallin sopimuskaudelle 2021–2024. Uusi rahoitusmalli on perusrakenteeltaan samanlainen kuin sopimuskaudella 2017–2020 voimassa oleva malli, jossa tulosindikaattorit jakautuvat kolmeen osioon.

Suurin kokonaisuus on edelleen koulutuksen ja tutkintojen perusteella määräytyvä rahoitusosuus, joka uudessa mallissa on 42 % (vanhassa 39 %). Toiseksi suurin on tutkimuksen osuus 34 % (vanhassa 33 %), ja kolmas koulutus- ja tiedepoliittisten tavoitteiden perusteella määräytyvä osuus 24 % (vanhassa 28 %). Koulutus- ja tiedepoliittisten tavoitteiden perusteella määräytyvä osuus jaetaan kahteen osaan: strategiaperusteiseen rahoitukseen, jossa eritellään yliopiston oman strategian mukaiset toimet ja valtakunnalliset tavoitteet koulutus- ja tiedepoliitikalle, ja toisaalta valtakunnallisten tehtävien perusteella määräytyvään rahoitukseen.

Tutkintojen osuus painottuu merkittävästi uudessa mallissa

Koulutuksen laskentakriteerit perustuvat monelta osin vastaaviin kriteereihin kuin nyt voimassa olevassa rahoitusmallissa. Suorittettujen ylempien korkeakoulututkintojen painoarvo rahoitusmallissa kasvaa 19 prosenttiin (nykyisin 13 %) ja alempien korkeakoulututkintojen painoarvo 11 prosenttiin (nykyisin 6 %). Lukuvuodessa vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden alemmaa tai ylempää korkeakoulututkintoa opiskelevien lukumäärää koskeva laskentakriteeri korvataan tutkinnon suorittamisaikaa ja toisen samantasoisien tutkinnon suorittamista koskevilla kertoimilla sekä alakohtaisilla kertoimilla. Alemmat ja ylempät korkeakoulututkinnot jaetaan lisäksi alakohtaiset kustannuserot huomioiviin kolmeen eri ryhmään.

Avoimessa yliopisto-opetuksessa, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksessa suorittettujen opintopisteiden yhteenlasketun määrän painoarvo on jatkossa 4 %. Korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella suorittettujen opintopisteiden yhteenlaskettu määrä erotetaan omaksi laskentakriteerikseen, jonka painoarvo on 1 %.

Uutena koulutuksen rahoitusosuuden laskentakriteerinä otetaan käyttöön laadullista työllistymistä kuvaava indikaattori. Työllistymistä kuvaavien laadullisten ja määrällisten laskentakriteerien painoarvo on jatkossa 4 % (nykyisin 2 %).

Tutkimuksen indikaattorit säilyvät kutakuinkin ennallaan

Tutkimuksen rahoitusosuus perustuu pääosin vastaaviin laskentaindikaattoreihin kuin voimassa olevassa rahoitusmallissa. Julkaisujen lukumäärän painoarvo nousee hieman 14 prosenttiin (nykyisin 13 %). Julkaisujen lukumäärää laskettaessa avoimesti

saatavilla olevia julkaisuja painotetaan uudella kertoimella 1,2. Suorittettujen tohtorin tutkintojen lukumäärän painoarvo on jatkossa 8 % (nykyisin 9 %). Kansainvälisen kilpaillun tutkimusrahoituksen painoarvo nousee 6 prosenttiin (nykyisin 3 %) ja kotimaisen tutkimusrahoituksen sekä kotimaisen ja kansainvälisen yritysrahoituksen painoarvo on jatkossakin 6 %.

Kansainvälisyys poistuu omana mittarina

Suurin yksittäinen muutos uudessa rahoitusmallissa verrattuna nykyiseen malliin on kansainvälisyys-ulottuvuuden poistuminen omana arviointikohteenaan. Nykyisessä mallissa huomioidaan ulkomaalaisten suorittamat ylemmät korkeakoulututkinnot, kansainvälinen opiskelijavaihto sekä ulkomaalaisen opetus- ja tutkimushenkilöstön määrä. Yhteensä näiden laskennallinen osuus on ollut 5 % sijoittuen koulutus- ja tutkimusosioiden alle. Uudessa rahoitusmallissa →

→ toiminnan kansainvälisyyttä tullaan arvioimaan osana strategiaperustaista rahoitusta ja yliopiston omaa strategiaa.

Uudessa rahoitusmallissa näkyvät vision 2030 painotukset

Uusi rahoitusmalli valmisteltiin osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision 2030 toimeenpanoa. Visiossa on asetettu tavoitteeksi, että vähintään 50 % nuorista aikuisista (25 – 34 -vuotiaat) suorittaa korkeakoulututkinnon. Osuus on tällä hetkellä 41 %, joka on OECD maiden keskiarvon alapuolella. Toisaalta myös jatkuvaan oppimiseen kohdistuu paineita työelämän muuttuessa ja työurien pidentyessä. Strategia-perusteinen rahoitus kasvaa 15 prosenttiin aiemmasta 12 prosentista, ja tämän osalta opetus- ja kulttuuriministeriöltä onkin peräänkuulutettu avointa valmistelua, jotta yliopistoilla

olisi mahdollisimman hyvät mahdollisuudet arvioida mahdollisuuksiaan saada strategiarahoitusta.

Siirtymäsäännös tuo vakautta

Sekä yleisessä keskustelussa esiintyneen kritiikin että lausuntopalautteen vuoksi opetus- ja kulttuuriministeriö teki rahoitusmalliin viimehetkellä siirtymäsäännöstä koskevan esityksen. Sen mukaan vuosien 2021 ja 2022 rahoitusta laskettaessa yliopiston rahoitus voisi vähentyä yhteensä enintään 3 prosenttia verrattuna edellisen vuoden rahoituksen tasoon. Tämä ei sisällä strategiaperusteista rahoitusosuutta eikä valtakunnallisten tehtävien rahoitusta. Tämä siirtymäsäännös toi rahoitusmalliin kaivattua vakautta.

■ **Minna Nieminen**
neuvottelupäällikkö
Akavan Erityisalat

Äänioikeuden käyttö luvallista, jopa suotavaa

Vaalit tulee. Ei vaan vaalit tulevat – oikein kaksin kappalein. Lähellä käytiin jo, että olisiko vaaleja ollut tänä keväänä peräti kolmet; eduskunta-, Euroopan parlamentti- ja maakuntavaalit. Vaaleja edeltävänä aikana jokainen itseään kunnioittava järjestö ja vaikuttaja on rakentanut omat eduskuntavaalitavoitteensa. Meillä kaikilla tämänkin julkaisun taustalla häärivistä tahoista on omat tavoitteemme, jotka ovat osin samansuuntaisia mutta erojakin löytyy. Jokaisen liiton tavoitteet ovat jäsenkuntansa näköisiä. Yhteisesti jaetut tavoitteet liittyvät ainakin perhevapaajärjestelmän muuttamiseen tasarvoisemman vanhemmuuden ja työelämän turvaamiseksi sekä jatkuvan oppimisen mahdollistavaan reformiin ja sen rahoitusjärjestelmiin.

Monia työelämää muuttavia ja parantavia tavoitteita löytyy listoilta, ja näiden puolesta tehdään töitä koko ajan, jotta ne lopulta kirjattaisiin hallitusohjelmaan.

Yliopistosektori joutui käymään viime vaalien jälkeen kovan koulun. Leikkaukset kurittivat yliopistojen budjetteja, ja lieneekin selvää, että nyt vaalitaistelu ei ole leikkauskilpailu kuten viime kerrasta muistamme. Tuntuu siltä, että fokukseen voitaisiin nostaa myös muitakin kysymyksiä ja kehityskohteita. Tempu on helppo paperilla mutta kuinka se tehdään, on kuitenkin aivan toinen tarina.

Valtionvarainministeriö on jo julkaissut oman näkemyksensä Suomen taloudellisesta tilasta, ja antanut madonluvat talouden tasapainottamistarpeista. VM esittää kaikkiaan 7 miljardin

euron toimia julkisen talouden kestävyuden parantamiseksi. 2 miljardin edestä on luvassa niin sanottuja nopeavaikutteisten toimia eli suomeksi sanottuna leikkauksia, ja tämän päälle 5 miljardin euron edestä rakenteellisia toimia. Kestävyysvaje on ja pysyy teemana, jos ei vaaleissa, niin ainakin hallitusneuvotteluissa.

En haluaisi olla ilonpilaaja, mutta on selvää, että ikäperusteisten menojen kasvaessa katse käännetään koulutuksen järjestämiseen liittyviin kustannuksiin. Valtionrahoitus esimerkiksi korkeakoulujen toimintaan on 2,6 miljardia euroa ja valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen 8,49 miljardia euroa. Tällä valtionosuudella kunnissa katetaan sosiaali- ja terveydenhuolto, varhaiskasvatus (päivähoito), esi- ja perusopetus, kirjastot, yleinen kulttuuritoimi ja taiteen perusopetus. Valtion talouden tasapainoa, ikäperusteisten menojen kasvua ja koulutussektorin hintaa ja näiden suhdetta kaikkien muuhun pohdittaneen Smolnassa myös tänä keväänä pitkään.

Akateemisen työelämän asiantuntijaliitoissa teemme töitä sen eteen, että suomalaisen tulevaisuuden työelämän kehitys ja koulutuksen arvostus (myös resurssoinnin osalta) säilyvät keskiössä niin tänä keväänä kuin seuraavan hallituskauden aikanaan.

■ **Mika Parkkari**
koulutuspolitiikan asiantuntija
Suomen Ekonomit

Työttömyysturvaan useita muutoksia vuodenvaihteessa ja alkuvuodesta 2019

Työttömyysturvaa koskeviin säädöksiin on tullut useampiakin muutoksia vuodenvaihteen ja alkuvuoden 2019 aikana. Tässä tiivistetysti tärkeimpiä uudistuksia.

Lyhytkestoinen opiskelu työttömyysetuudella

Vuoden 2019 alusta lukien enintään kuusi kuukautta kestävät opinnot voi aloittaa ilman, että opintojen sivu- tai päätoimisuutta tai työttömän tarvetta opinnoille arvioidaan. Samalla aktiivimallin edellytykset muuttuivat niin, että lyhytkestoiset ja sivutoimiset opinnot kerryttävät aktiivisuutta.

Lyhytkestoiset eli enintään kuusi kuukautta kestävät opinnot voi suorittaa työttömyysetuudella, jos työtön on vähintään 25 vuotta vanha ja opinnot antavat ammatillisia valmiuksia tai tukevat yritystoimintaa. Jos kyse on aiemmin harjoitetuista opinnoista, opintojen keskeytymisestä tulee pääsääntöisesti olla kulunut vähintään vuosi.

Lyhytkestoisten opintojen aikana on yhä velvollisuus hakea ja vastaanottaa työtä ja osallistua työllistymistä edistäviin palveluihin niitä tarjottaessa. Opintojen perusteella ei makseta korotettua etuutta, kuten työllistymistä edistäviin palveluihin luettavien omaehtoisten opintojen ajalta.

Päätöksen siitä, voiko lyhytkestoiset opinnot aloittaa työttömyysetuudella, tekee TE-toimisto.

Osa-aikatyön palkka ei enää viivästyä työttömyysetuuden maksamista

Sovitellun työttömyysetuuden maksaminen muuttuu. Jatkoisa osa-aikaisen työn palkkatulo vaikuttaa työttömyysetuuteen vasta silloin, kun palkka on maksettu. Näin osa-aikaisen työn vastaanottaminen ei enää viivästyä työttömyysetuuden

maksamista. Kyseinen muutos tulee voimaan 1. huhtikuuta 2019.

Jos esimerkiksi huhtikuussa aloitetun osa-aikatyön palkka maksetaan toukokuussa, palkka sovitellaan yhteen vasta toukokuun työttömyysetuuden kanssa. Huhtikuulta työttömyysetuus maksetaan täytenä. Työn vastaanottaminen ei siis enää viivästyä työttömyysetuuden maksamista. Nykyään osa-aikatai keikkatyön palkka sovitellaan yhteen työttömyysetuuden kanssa siinä etuuden maksujaksossa, jonka aikana se on ansaittu. Työttömyysetuuden maksaminen on voinut viivästyä, jos palkka on maksettu vasta työntekokuukauden jälkeen.

Muut sovitellun työttömyysetuuden edellytykset pysyvät ennallaan. Esimerkiksi sovitellun työttömyysetuuden suojaosa on jatkossakin 300 euroa kuukauden sovitellujakson aikana ja 279 euroa, jos sovitellujakso on neljä viikkoa. Perussääntön mukaan jokainen suojaosan ylittävä euro vähentää työttömyysetuutta 50 senttiä.

Perheen omistamassa yrityksessä työskentelevät henkilöt

Perheen omistamassa yrityksessä työskentelevät henkilöt, jotka eivät henkilökohtaisesti omista osuutta yrityksestä, ovat 1.7.2019 alkaen työttömyysturvassa palkansaajia. Aiemmin henkilöt on katsottu yrittäjiksi.

Yrittäjän ei-omistavien perheenjäsenten tulisi siirtyä palkansaajakassaan heinäkuun alussa, jotta heidän työskentelynsä perheytyksessä kerryttää edelleen työttömyysturvaa. Yrittäjänä täyttyneen työssäoloedellytyksen voi tuoda niin kutsutun jälkisuojan perusteella mukanaan palkansaajakassaan, jos liittyy uuteen kassaan kuukauden sisällä siitä, kun on eronnut entisestä kassasta.

Jos työskentely perheytyksessä alkaa vasta nyt, yrittäjäkassaan ei enää kannata liittyä, ellei tarkoituksena ole hankkia osuutta perheytyksestä tai siirtyä muutoin yritystoimintaan. Osittain täyttyneitä työssäoloehtoja ei voi tuoda mukanaan palkansaajakassaan.

Lakimuutos ei koske henkilöitä, jotka omistavat yli 0 %:n perheen yrityksestä. Tällöin henkilö katsotaan työttömyysturvassa edelleen yrittäjäksi. Muutoksen ulkopuolelle jäävät myös henkilöt, jotka työskentelevät perheen omistamassa toiminimessä (ja ovat näin aina yrittäjiä myös eläkejärjestelmässä eli YEL-vakuutettuja).

Tarkempia tietoja uudistuksista saa tarvittaessa omasta työttömyyskassasta tai Työttömyyskassojen yhteistyöjärjestön kotisivuilta osoitteesta www.tyj.fi.

■ Petri Toiviainen

neuvottelupäällikkö

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

Parannuksia vanhempainpäivärahoihin 1.4.2019 alkaen –kunnallisten luottamustehtävien hoitamista ei enää pidetä ansiotyönä, parannuksia adoptio-, monikko- ja yksinhuoltajaperheille

Vanhempainpäivärahojen määräytymistä koskevia säännöksiä täsmennetään niin, että kunnallisten luottamustehtävien hoitamista ei pidetä ansiotyönä. Muutoksen myötä vanhempainpäivärahaa maksetaan täysimääräisenä myös niiltä päiviltä, kun vanhempi osallistuu luottamustehtävien hoitamiseen.

Muita muutoksia vanhempainpäivärahoihin huhtikuun alusta alkaen:

- Adoptiovanhemman vanhempainrahakautta pidennetään ja kaikilla lapsen oman perheensä ulkopuolelta adoptoivilla on oikeus vanhempainrahaan.
- Isyysrahaa myönnetään jatkossa monikkoperheiden isille pidennettynä.
- Lapsesta yksin huolehtivan äidin vanhempainpäivärahaa pidennetään vastaamaan kahden vanhemman perheen yhteenlaskettua vanhempainpäivärahaa. Oikeus vanhempainpäivärahauden pidentämiseen on niissä tilanteissa, joissa lapsen äidin lisäksi ei olisi olemassa toista henkilöä, jolle voidaan maksaa esimerkiksi isyysrahaa.

■ Petri Toiviainen

neuvottelupäällikkö

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut

Päluottamusmies Antero Puhakka: Tältä paikalta näen tarkemmin ja kauemmas

Itä-Suomen yliopiston päluottamusmies **Antero Puhakka** tuntee ay-toiminnan paitsi opetustyönsä myös luottamusmiesuransa ansiosta. Hän suosittelee luottamushommia myös muille: siinä näkee aitiopaikalta työpaikkansa koko toimialan, ja samalla omat neuvottelutaidot kehittyvät.

Mikä luottamusmiestoiminnassa on palkitsevinta?

Pääsen vaikuttamaan konkreettisesti niin valtakunnallisiin kuin paikallisiin asioihin. Olen ollut mukana kehittämässä 30 000 henkilölle uutta palkkausjärjestelmää. Lisäksi sain osallistua taustatyöhön, joka johti lakimuutokseen: Kolmansista maista tulleen, tohtorintutkinnon Suomessa suorittaneen henkilön mahdollisuudet etsiä Suomesta töitä väittelemisensä jälkeen olivat aiemmin kiinni oleskelulupatyypistä. Nyt kaikilla on mahdollisuus hakea töitä vuoden ajan valmistumisensa jälkeen.

Omassa yliopistossamme tein kollegani kanssa esimerkiksi selvityksen apulaisprofessorien tutkimus- ja opetustyöhön käytettävissä olevasta työajasta. Muutamat hankalat käytännöt estivät yliopiston tavoitteiden toteutumista. Kun annoimme selvityksemme tiedot johdolle, työnantaja paransi käytäntöjä.

Mitkä ovat työsi tärkeimmät johtotähdet?

Kehitämme työpaikallani luottamusmiestoiminnasta proaktiivista ja haluamme ratkaista kysymyksiä ennen kuin niistä tu-

lee laajempia ongelmia. Markkinoimme toimintaamme työpaikan kehittämisenä myös työnantajalle. Avainasioita ovat kehittäminen, yhteistyö ja pitkäjänteisyys.

Kehittäminen onnistuu, jos siihen on resursseja – ja meillä onneksi on. Minulle on tärkeää, että laitokselleni kompensoidaan luottamustehtävääni käyttämä työaika. Sijainen pystyy hoitamaan osan opetustunneistani kompensatiokorvauksen avulla. En myöskään halua käyttää koko työaikaani luottamusmiestyöhön, vaan myös opetan ja olen mukana tutkimustyössä.

Toisaalta luottamustehtävät vievät niin paljon aikaa, että professorit ja muun tieteellisellä uralla etenemisen voi unohtaa, koska tutkimustyölle ei jää paljon aikaa. Mutta tämä on ollut tietoinen ratkaisu: panostan nyt tähän luottamustehtävääni.

Mitä neuvoja annat aloittavalle luottamusmiehelle?

Kannattaa lähteä mukaan toimintaan jo oman uran rakentamisenkin vuoksi. Tässä työssä näkee asioita laajemmin kuin perustyössä. Samalla avautuu hieno näköala koko koulutus- ja tiedepolitiikan kenttään.

Tässä oppii, miten organisaatiossa voi parhaiten vaikuttaa – ja kun pystyy vaikuttamaan asioihin, siitä saa myös itse. On hienoa, kun voin auttaa ja vaikuttaa siihen, että muilla on helpompaa. Samalla omat neuvottelutaidot kehittyvät.

Koulutukset ovat tärkeitä uusille luottamusmiehille, eli niihin kannattaa osallistua. Itse olen ollut myös

→ kouluttamassa uusia luottamusmiehiä. Pitkäaikainen luottamusmiesurani, yliopistotyöhön liittyvä tutkimustyöni sekä taustani yhteiskuntapolitiikan yliopistonlehtorina on antanut hyvän pohjan myös muiden kouluttamiseen.

Missä on tällä hetkellä eniten kehitettävää?

Yksi keskeinen haaste yliopistoissa on määräaikaisten työntekijöiden suuri osuus henkilöstöstä. Kun jopa 60–70 prosenttia työntekijöistä on määräaikaista, järjestelmä on epäoikeudenmukainen ja tehoton. Tämä on iso ja merkittävä asia, joka pitäisi saada muutettua koko yliopistosektorilla.

Uusi tärkeä ryhmä ovat ulkomaalaiset työntekijät, jotka tarvitsevat paljon tietoa Suomen työelämästä ja sen käytännöistä. Järjestämme työpaikallamme englanninkielisiä työelämäkursseja, joilla kerromme suomalaisesta työelämästä laajemminkin. Pääpaino on kuitenkin oman työpaikkamme toimintakäytäntöjen selvittämisessä ja luottamusmiesroolin

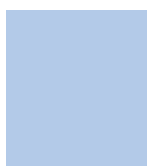
avaamisessa. Tällä hetkellä suuri osa Tieteentekijöiden liittoon liittyvistä onkin ulkomaalaistaustaisia, esimerkiksi tutkijoita, opettajia tai akateemisia asiantuntijoita.

ANTERO PUHAKKA

- JUKOn pääluottamusmies Itä-Suomen yliopistossa vuodesta 2006 alkaen.
- Toimii yhteiskuntapolitiikan yliopistonlehtorina Itä-Suomen yliopistossa. Työajasta 60 % varattu pääluottamusmiestehtävän hoitamiseen. Edustaa noin 1400 hengen joukkoa yliopistossaan.
- Oma liitto: Tieteentekijöiden liitto.

Juttu julkaistu JUKO:n [www-sivuilla](http://www.sivuilla) (www.juko.fi) 3.12.2018

Liittojen yliopistosektorin asiamiehet:

Agronomiliitto

Outi Parikka, neuvottelupäällikkö
puh. (09) 2511 1642, 040 901 1642
outi.parikka@agronomiliitto.fi
www.agronomiliitto.fi

Suomen Lakimiesliitto

Kirsi Venäläinen, neuvottelupäällikkö
puh. (09) 8561 0328
kirsi.venalainen@lakimiesliitto.fi
www.lakimiesliitto.fi

Akavan Erityisalat

Minna Nieminen, asiamies
puh. 020 1235 368
minna.nieminen@akavanerityisalat.fi
www.akavanerityisalat.fi

Suomen Psykologiliitto

Annamari Jokinen, pääsihteeri
puh. 040 865 6630
annamari.jokinen@psyli.fi
www.psyli.fi

Insinööriliitto IL

Juha Särkkä, julkisen sektorin asiamies
puh. 020 1801 843
juha.sarkka@ilry.fi
www.ilry.fi

Tekniikan akateemiset TEK

Daniel Valtakari, asiamies
puh. (09) 2291 2237, 040 7720 276
daniel.valtakari@tek.fi
www.tek.fi

Luonnon-, ympäristö-, ja metsätieteilijöiden liitto Loimu

Maija Arvonen, neuvottelupäällikkö
puh. (09) 6226 8543
majja.arvonen@loimu.fi
www.loimu.fi

Tradenomiliitto TRAL ry

Elin Blomqvist-Valtonen, asiamies
puh. 040 775 3040
elin.blomqvist-valtonen@tral.fi
www.tral.fi

Suomen Ekonomit / Finlands Ekonomer

Mika Parkkari, koulutuspolitiikan asiantuntija / expert, utbildningspolitik
puh./tfn. 040 080 2145
mika.parkkari@ekonomit.fi
www.ekonomit.fi

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

Petri Toiviainen, neuvottelupäällikkö
puh. 010 231 0354
petri.toiviainen@yhteiskunta-ala.fi
www.yhteiskunta-ala.fi